

MANAGEMENTUL PROGRAMELOR OPERAȚIONALE – POSIBILE CONEXIUNI ȘI BENEFICII, FORMULATE PRIN RAPORTARE LA NECESITĂȚILE DE FINANȚARE COMPLEMENTARE ALE APĂRĂRII NAȚIONALE A ROMÂNIEI

THE MANAGEMENT OF THE OPERATIONAL PROGRAMMES – POSSIBLE CONNECTIONS AND BENEFITS, FORMULATED BY REFERENCE TO THE COMPLEMENTARY FINANCING NEEDS OF ROMANIA'S NATIONAL DEFENCE

Drd. Dragoș-Adrian IORGA*

Astăzi, mai mult ca oricând, dinamica noilor provocări, rezultantă a transformărilor survenite în cadrul mediului internațional, susține reconfigurarea priorităților agendei interne și externe a statelor prin adăugarea de noi riscuri, amenințări și vulnerabilități, poziționate în afara acțiunilor specifice apărării armate, modificând, totodată, și relația dintre diferitele dimensiuni ale securității. În acest context, apărarea națională trebuie, printr-o abordare de tip anticipativ, preventiv și participativ și, de asemenea, prin utilizarea unei game variate de resurse, prin apel la managementul integrat al resurselor de apărare, să identifice și să susțină acele căi de răspuns adecvate provocărilor lumii de astăzi. Această ipoteză stă la baza prezentei cercetări, prin intermediul căreia ne-am propus să identificăm și să formulăm posibile conexiuni și potențiale beneficii, care pot fi extrase atât ca modalități de răspuns ale apărării naționale în fața noilor provocări, cât și în calitate de resurse complementare ale acesteia. Ofertant, în acest sens, vom demonstra a fi managementul programului operațional destinat resurselor umane în România.

Nowadays, more than ever, as a result of the transformations undergone on an international level, the dynamics of new challenges sustain the reconfiguration of the priorities of the internal and external agenda of the states through adding new risk, threat and vulnerability factors, which are not included in armed defence, modifying at the same time the relationship between different security aspects. In this context, national defence must – through an anticipative, preventive and participative approach and, moreover, through utilisation of various resources, by contacting the integrated management of the defence resources – to identify and sustain those response ways which are adequate to contemporary challenges. This hypothesis represents the starting point of this research, through which we have decided to identify and formulate possible connections and possible benefits that can be obtained not only as response means of the national defence against new challenges, but also as its complementary resources. Thus, looking from this point of view, we will demonstrate how should be the management of the operational programme dedicated to the human resources development in Romania.

Cuvinte-cheie: management; program operațional; resurse umane; resurse complementare; apărare națională; managementul integrat al resurselor de apărare.

Keywords: management; operational programme; human resources; complementary resources; national defence; integrated management of the defence resources.

Având în vedere, pe de o parte, evoluțiile economice din ultimii ani și, pe de altă parte, dificultățile financiare de la nivel european, regândirea ecuației și a modului de planificare,

de alocare și de utilizare a resurselor în direcția gestionării lor optime și finanțării multinaționale a capacităților, prin prisma criteriului eficiență, precum și necesitatea materializării unei prioritizări a investițiilor și, implicit, extrapolarea sa din sfera dimensiunii militare a apărării naționale în toate domeniile și aspectele realității socioeconomice, a fost doar o chestiune de timp.

* *Universitatea Națională de Apărare „Carol I”*
e-mail: dragos.iorga@yahoo.com

Mai mult, abordarea multidimensională, modernă și multidirecțională, oferită, la nivel național, pentru prima dată, de *Strategia Națională de Apărare 2010-2015*¹ conceptului „apărarea României”, conform căreia, în egală măsură, succesul apărării – obținerea securității – poate fi asigurat prin îmbinarea mijloacelor militare cu cele politice, economice, sociale, cu încurajarea inițiativei și a participării la gestionarea securității naționale și a societății civile – presă, ONG-uri specializate, cetățeni –, în baza parteneriatelor, inclusiv cu organizații private, pentru o corelare eficientă și eficientă a resurselor existente cu obiectivele de securitate, este o altă variabilă derivată a managementului integrat al resurselor de apărare, pe care o prezentăm, pe această cale, cu scopul principal de a argumenta necesitatea și importanța acordate existenței și implementării, și în țara noastră, a unui astfel de management.

Această direcție modernă și multidimensională a fost continuată și dezvoltată de *Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2015 - 2019*² și este susținută, fundamentată și promovată și în cadrul actualei strategii aplicabile apărării naționale, *Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2020 - 2024*³, document programatic fundamental prin intermediul căruia se planifică, la nivel național, apărarea, strategie care a fost concepută și adaptată noilor stări de fapt (noilor provocări) și nevoilor de dezvoltare ale țării și care, de asemenea, a fost proiectată în vederea actualizării răspunsurilor României la principalele probleme și aspecte specifice mediului de securitate tot mai dinamic, la noile riscuri, amenințări și vulnerabilități la adresa acesteia.

Planificarea integrată și multianuală a apărării, realizată prin corelarea într-un sistem unitar a obiectivelor pe termen scurt, mediu și lung, a politicilor și resurselor umane, materiale și financiare pentru apărare, care permitea identificarea constrângerilor, limitărilor și restricțiilor de orice fel pentru luarea, în timp oportun, a măsurilor de diminuare a efectelor negative ale acestora, avea în vedere, conform SNAp 2010-2015, realizarea tuturor capacităților din domeniu pentru îndeplinirea responsabilităților asumate în cadrul NATO, UE și al coalițiilor internaționale.

Mai mult, actuala strategie, *SNAp 2020-2024*, prezintă căile de acțiune și modalitățile principale de asigurare a securității prin apel la șapte dimensiuni:

dimensiunea diplomatică; dimensiunea de apărare; dimensiunea de ordine publică; dimensiunea de informații, contrainformații și de securitate; dimensiunea economică și energetică; dimensiunea managementul situațiilor de criză și protecție civilă; dimensiunea securitatea mediului înconjurător, cu efecte directe în planul asigurării calității vieții; dimensiunea educațională, de sănătate, socială și demografică (societală)⁴.

Pe cale de consecință, o altă variabilă esențială a managementului integrat al resurselor de apărare, realizarea unei alocări optime a unor resurse limitate, alegând dintr-o multitudine de alternative posibile, pe parcursul unui interval mediu (lung) de timp și în condiții de incertitudine, în scopul maximizării securității naționale, se regăsește prezentată, spre a fi implementată, și în cadrul documentului care fundamentează planificarea apărării României, la nivel național, *SNAp 2020-2024*, subliniindu-se sub această formă, încă o dată, necesitatea existenței unui management integrat al resurselor de apărare, precum și a participării/implicării tuturor actorilor instituționali, atât publici, cât și privați, în vederea obținerii securității, în sensul unei relaționări și colaborări de tip integrat⁵.

În acest cadru, de un real și util folos considerăm a fi o altă variabilă derivată a managementului integrat al resurselor de apărare, și anume: existența unor variante, opțiuni și soluții menite să sprijine procesul decizional, la apariția unor solicitări suplimentare sau a unor constrângeri bugetare, pe care le vom prezenta și exemplifica în continuare.

Concepte tematice

Vedere de ansamblu

Deși aflate pe același palier, palierul științific, și încadrate în același domeniu fundamental, managementul proiectelor, ambele concepte tematice, respectiv management și program operațional (*PO*), necesită atenția noastră, în egală măsură. Mai exact, în vreme ce, la o primă vedere, termenul științific de *management* nu ridică mari semne de întrebare și poate fi definit ori conceptualizat cu ușurință de către publicul larg, nu similar se prezintă faptele, în cazul noțiunii tematice *program operațional*, tot mai adesea confundat, în practica de specialitate, cu un al termen din acest registru, termenul *proiect*.

Astfel, având în vedere considerentele introductive, precum și necesitatea definirii operaționale a conceptelor specifice tematicii noastre, cărora li se adaugă faptul că o parte consistentă a activității mele profesionale, activitate pe care o desfășor și în prezent, în calitate de director executiv al Organismului Intermediar Regional pentru POSDRU Regiunea București-Ilfov, se concentrează pe atingerea unui grad ridicat de absorbție a Fondului Social European, prin asigurarea unui management eficient al proiectelor aflate în gestiune, atât al acelor finanțate prin POSDRU 2007-2013, cât și al celor susținute financiar prin POCU 2014-2020, apreciem ca fiind indicată și necesară, fructificarea experienței proprii în vederea clarificării unor noțiuni programatice, firav definite în literatura de specialitate, cu care România, în calitate de stat membru, și, implicit, beneficiarii și solicitanții de proiecte, printre care se numără și instituții din domeniul apărării naționale, operează în acest domeniu specific.

Pentru aceasta, o primă direcție de cercetare, propusă și asumată a fi explorată și prezentată în cadrul acestui articol, o reprezintă definirea operațională a următoarelor concepte specifice: management și program operațional.

De asemenea, având ca punct de pornire acest cadru conceptual prezentat, ne vom continua demersul și în direcția practică/aplicativă, și anume aceea a exemplificării acestor noțiuni prin apel la funcția de management a unui program operațional.

Așadar, primul concept asupra căruia ne-am focalizat studiul științific a fost conceptul de *management*, concept care a generat, de altfel, și prima provocare, rezultantă a multitudinii teoriilor și abordărilor regăsite în literatura de specialitate, dezvoltate în jurul acestuia, provocare pe care am gestionat-o prin apel la metoda selecției informației aplicabile temei noastre în vederea unei juste și necesare delimitări și definiri.

Pe cale de consecință, din aceste considerente, ofertantă, pentru demersul nostru, considerăm a fi definirea conceptului de management al unui program operațional, demers care ne-a permis extragerea și formularea unei concluzii complementare: conceptul evoluează și capătă noi și noi valențe, în funcție de realitățile și necesitățile socioeconomice, oferind, în egală măsură, posibilitatea aplicării în mod natural, chiar

instinctiv de către lideri a funcțiilor ori principiilor descrise de teoriile dezvoltate în jurul acestuia.

Pentru primul concept, *management*, din literatura de specialitate, alegem și prezentăm o definiție sugestivă: „meseria care constă în a conduce, într-un context dat, un grup de oameni cu scopul de a atinge în comun obiective conforme finalităților organizației de apartenență”⁶.

Cel de-al doilea concept necesar a fi definit operațional pentru tematica acestei lucrări este conceptul de *program (program operațional)*, demers asupra căruia ne vom îndrepta acțiunea în continuare.

Dat fiind faptul că, de foarte multe ori, în practică, noțiunea de *program* se confundă și se utilizează cu înțeles echivalent noțiunii de *proiect*, în continuarea demersului nostru, ne vom îndrepta analiza în direcția prezentării și delimitării conceptului *program* prin raportare la conceptul *proiect*, astfel încât să putem prezenta și evidenția distincția existentă între aceste noțiuni.

Prin urmare, în acest sens, un prim element distinct pe care îl prezentăm ca argument este cel referitor la ideea de componentă – relația de incluziune –, un program (întregul) este compus din mai multe proiecte (părțile componente), care sunt, la rândul lor, alcătuite din subproiecte și activități pentru a putea fi implementate mai ușor. Subproiectele cu activitățile aferente sunt implementate în parteneriat sau sunt externalizate către terți. Cu alte cuvinte, proiectele sunt componentele integrante ale unui program, prin ale căror activități punctuale, obiective bine stabilite, resurse special alocate și planificate, contribuie la realizarea indicatorilor, obiectivelor și rezultatelor programului din care sunt parte.

Oferta tot mai mare de programe a condus, inevitabil, la apariția unei noi științe, managementul programelor, definită de către Agenția Centrală pentru Informatică și Telecomunicații, în anul 1999, ca fiind managementul de tip coordonat al unui portofoliu de proiecte, care modifică organizațiile pentru realizarea beneficiilor strategice.

De asemenea, distincția dintre noțiunea de *program* și cea de *proiect* poate fi evidențiată și prin elementul *spațial*. Dacă amplasarea sau cuprinderea spațială a programului este mare, națională, cea a proiectului este mai mică, aferentă nivelului local, regional sau multiregional. În egală măsură, distincția mai poate fi evidențiată și prin

elementul *amplarea domeniului vizat*, care, în cazul programului, este de ansamblu, iar în cel al proiectului, este distinctă.

Un alt argument pe care îl aducem în prim-plan este cel privitor la durata acestora. În timp ce proiectele au o durată limitată, determinată, clar definită (luni, ani), programele au, de regulă, o durată destul de mare, vag definită, ciclică, unele dintre ele fiind aproape imposibil de limitat în timp, ca urmare a posibilității de reajustare, în funcție de rezultatele evaluărilor la care sunt supuse obiectivele acestora, pe de o parte, și a obiectivelor acestora, în sine, care se dovedesc fie prea ofertante, fie prea greu, fie, uneori, imposibil de atins, pe de cealaltă parte.

Distincția dintre noțiunile analizate rezidă și în elementul caracteristic buget, care este global și ajustabil, în cadrul programelor, și determinat, fix, în cadrul proiectelor.

Elocvent este și argumentul referitor la rolul echipei – în cadrul programelor, echipa are atribuții de planificare, coordonare, supervizare, gestionare și control, iar, în cadrul proiectelor, le sunt specifice atribuțiile de implementare efectivă, directă.

Un ultim element caracteristic pe care îl angrenăm în calcul, ca argument, este cel care evidențiază orientarea sau focalizarea evaluării – pentru un program, evaluarea este orientată în direcțiile performanței și impactului acestora, în schimb, pentru un proiect, aceasta vizează strict performanța.

În concluzie, programul operațional, spre deosebire de proiect, nu își atinge niciodată toate țintele strategice, pentru atingerea unui obiectiv complex al unui program, este necesar să fie implementate mai multe proiecte, fiecare producând câte un rezultat de sine stătător. Totodată, la nivel operațional, un program de finanțare poate fi definit ca fiind un document realizat de către ministerul desemnat/ responsabil de implementarea lui, aprobat de către Comisia Europeană, care reprezintă forma/modul prin care România utilizează fondurile europene destinate domeniilor de investiții specifice lui.

Nu în ultimul rând, pentru definirea conceptului de program operațional, vom face apel la Hotărârea nr. 936, din 5 noiembrie 2020, pentru aprobarea cadrului general necesar în vederea implicării autorităților și instituțiilor din România în procesul de programare și negociere a fondurilor externe nerambursabile aferente perioadei de programare

2021-2027 și a cadrului instituțional de coordonare, gestionare și control al acestor fonduri, conform căreia conceptului îi este conferită următoarea semnificație: „program operațional – plan detaliat multianual elaborat de un stat membru și adoptat de Comisia Europeană prin decizie, prin care se stabilește modul în care sunt alocate fonduri externe nerambursabile pentru o anumită regiune sau pentru unul sau mai multe domenii de dezvoltare din întreaga țară, corespunzător obiectivelor de politică și priorităților de investiții din cadrul politicii de coeziune și politicii comune de pescuit”⁷⁷.

Luând în considerare toate aceste aspecte, bazându-ne și pe experiența specifică în domeniu, propunem următoarea definiție a conceptului de *management al unui program operațional*: procesul complex de coordonare și gestionare, prin apel la o serie de instrumente, metode și tehnici specifice de management, a tuturor resurselor implicate (resurse informaționale, resurse materiale, resurse financiare, resurse materiale și resurse de timp), cu un scop foarte bine delimitat, precis – realizarea obiectivelor, indicatorilor și rezultatelor asumate, la nivel de PO, în calitate de stat membru al UE.

Mai mult, pentru definirea operațională a conceptului tematic derivat, *managementul unui program operațional*, vom lua în considerare, în acest punct al cercetării noastre, un concept-cheie, și anume *comitet de monitorizare*.

Prin urmare, Comitetul de Monitorizare este responsabil de supravegherea implementării unui program operațional (PO) și se asigură de realizarea conformării cu legislația comunitară și națională, de realizarea obiectivelor asumate la nivel de program, prin utilizarea eficientă a resurselor alocate.

Comitetul de Monitorizare are, în principal, următoarele responsabilități: aprobă criteriile de selecție pentru proiectele finanțate prin PO și le revizuieste, în funcție de necesitățile de programare; urmărește periodic progresul în atingerea obiectivelor specifice ale programului, în baza documentelor transmise de Autoritatea de Management (AM) care gestionează PO respectiv; examinează rezultatele implementării, în special atingerea indicatorilor stabiliți pentru fiecare axă prioritară; aprobă rapoartele anuale și finale privind implementarea programului, înainte de a fi transmise Comisiei; este informat cu privire la raportul anual de control și asupra comentariilor Comisiei privind raportul.

De asemenea, Comitetul de Monitorizare are propriile reguli de organizare și funcționare, precum și modalitatea de luare a deciziilor. Comitetul de Monitorizare este prezidat de AM, care asigură, totodată, și Secretariatul Comitetului.

AM transmite Comisiei Europene un raport anual de implementare al PO și mai transmite, după încheierea perioadei de programare, un raport final. Responsabilitatea elaborării acestor rapoarte revine AM, împreună cu OI (R)-urile.

Rapoartele de implementare trebuie să includă următoarele informații: progresul realizat în implementarea PO și a priorităților acestuia, comparativ cu indicatorii stabiliți (stadiul implementării proiectelor; implementarea financiară, detalierea pe fiecare prioritate a cheltuielilor efectuate, defalcarea acestora pe contribuție națională și contribuție FSE); etapele parcurse de AM și de Comitetul de Monitorizare pentru a asigura calitatea și eficiența implementării în special, măsurile de monitorizare și evaluare, inclusiv aranjamentele de colectare a datelor; un sumar al tuturor problemelor întâmpinate în implementare și măsurile luate; modul de utilizare a asistenței tehnice; măsurile luate pentru a realiza publicitatea și furnizarea de informații privind PO; declarația cu privire la respectarea regulilor comunitare în implementarea PO; progresul în finanțarea proiectelor majore.

Problematika managementului gestionării proiectelor menite dezvoltării resurselor umane în România: prezent și viitor

Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020 este documentul programatic care stabilește prioritățile de investiții, obiectivele specifice și acțiunile asumate de România în domeniul resurselor umane, continuând, astfel, investițiile realizate prin Fondul Social European, în perioada 2007-2013, prin *Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane* și contribuind, totodată, la atingerea obiectivului general al *Acordului de Parteneriat (AP 2014-2020)* și, implicit, al Fondurilor Europene Structurale și de Investiții din România, și anume, de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială dintre România și statele membre ale UE. Cu intervenții integrate, planificate în domeniul ocupării forței de muncă, al incluziunii sociale și educației, POCU funcționează ca un mijloc de stimulare a

creșterii economice și a coeziunii și, de asemenea, susține atingerea obiectivelor stabilite în cadrul altor provocări de dezvoltare – competitivitate, infrastructură, administrație și guvernanta –, contribuind la îndeplinirea obiectivelor asumate de România, în contextul *Strategiei Europa 2020* pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Cu alte cuvinte, pentru perioada de programare 2014-2020, proiectele destinate dezvoltării resurselor umane în România sunt finanțate și gestionate cu ajutorul instrumentelor și regulilor aplicabile acestui program operațional.

Pentru viitoarea perioadă de programare, 2021-2027, programul care va continua și care va finanța investițiile în capitalul uman în România este Programul Operațional Educație și Ocupare.

Elaborarea *POEO 2021-2027* a fost coordonată de către Ministerul Fondurilor Europene, cu respectarea și aplicarea principiului parteneriatului, și a presupus o cooperare strânsă cu autoritățile publice responsabile de politicile domeniilor finanțate prin program, precum și cu principalele tipuri de beneficiari, reprezentanți ai societății civile, mediului academic și socioeconomic, implicați sau vizați de acțiunile finanțabile prin intermediul acestui PO⁸.

În esență, Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) prezintă o viziune integrată privind accesul la învățământ și accesul pe piața muncii⁹. Mai mult, acesta își propune să modernizeze instituțiile și serviciile oferite pieței muncii, să promoveze participarea echilibrată, după gen, pe piața muncii, să asigure echilibrul dintre viața profesională și cea personală, dar și să ducă la o mai bună adaptare a lucrătorilor la schimbările rapide de pe piața muncii¹⁰.

În acest sens, a fost stabilită o alocare financiară a POEO, de 3,8 miliarde de euro, din care 3,2 miliarde de euro provin din Fondul Social European (FSE+), și 581 de milioane de euro de la Bugetul de Stat¹¹.

Totodată, acestui PO îi sunt specifice trei domenii de intervenție: ocuparea tinerilor (informare NEETs, centre/cluburi de tineret/rețele de lucrători de tineret, pachete integrate de măsuri active personalizate și adaptate nevoilor tinerilor); educație (prevenirea abandonului școlar timpuriu, accesibilitatea educației) și ocupare (accesul la ocupare pentru toți, creșterea ocupării în rândul femeilor, antreprenoriat și economie socială,

anticipare competențe, dialog social/capacitate parteneri, sănătatea și securitatea în muncă, îmbătrânirea activă)¹².

Așadar, printre potențialii beneficiari ai acestui program operațional, se numără: autoritățile/instituțiile și serviciile publice centrale cu atribuții în domeniu (MMPS, MEN, ANC, ANOFM, CNFPA etc.); autoritățile/instituțiile și serviciile publice locale cu atribuții în domeniu (servicii deconcentrate ale MMPS, MEN, ANOFM etc., UAT-uri); furnizorii publici sau privați de servicii de ocupare/servicii de educație sau formare profesională/servicii de evaluare și certificare competențe/servicii de informare și consiliere în carieră; unitățile din sistemul național de învățământ; instituțiile de învățământ superior; institutele de cercetare; asociațiile de tineret; camerele de comerț; organizațiile nonguvernamentale; angajatorii; partenerii sociali; asociațiile patronale și sindicale; comitetele sectoriale și actorii relevanți de la nivelul sectoarelor economice; comisiile județene de autorizare a furnizorilor de formare; centrele regionale de formare; centrele de evaluare de competențe; centrele comunitare sau de tineret.

Toți acești actori vor contribui prin proiectele propuse și implementate la atingerea obiectivului general al programului operațional, acela „de a contribui la crearea unei României mai sociale cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii și stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții”¹³. În egală măsură, vor contribui și la atingerea obiectivelor specifice fiecărui domeniu de intervenție, precum: educație (îmbunătățirea accesibilității, calității și caracterului abordabil, din punctul de vedere al costurilor, al educației și îngrijirii copiilor preșcolari, inclusiv al infrastructurii aferente; prevenirea abandonului școlar timpuriu prin introducerea unei abordări centrate pe elev, pentru copiii expuși acestui risc, a unor programe „A doua șansă”, flexibile, dar și a unor servicii relevante de consiliere și orientare profesională, concomitent cu îmbunătățirea competențelor cadrelor didactice, astfel încât să poată să acorde atenția necesară copiilor din grupurile vulnerabile/dezavantajate; ameliorarea calității educației și formării profesionale, astfel încât să se adapteze evoluțiilor înregistrate pe piața forței de muncă, inclusiv formările necesare și furnizarea de echipamente specifice; sprijinirea dezvoltării

unor metode și tehnici de predare inovatoare și eficiente); ocupare (integrarea tinerilor pe piața muncii; asigurarea accesului la ocupare pentru categoriile vulnerabile, inclusiv creșterea ocupării femeilor; dezvoltarea culturii antreprenoriale, sprijinirea antreprenoriatului și a economiei sociale; dezvoltarea mecanismelor de anticipare a competențelor și de monitorizare a politicilor active de ocupare; dezvoltarea dialogului social și implicarea partenerilor sociali în implementarea politicilor de ocupare, inclusiv prin creșterea capacității acestora; asigurarea unui mediu de lucru sigur și sănătos și promovarea îmbătrânirii active; creșterea participării la învățare pe parcursul întregii vieți pentru asigurarea tranzițiilor pe piața muncii și a mobilității profesionale a angajaților)¹⁴.

Nu în ultimul rând, prioritățile de investiții, care se vor finanța în cadrul POEO, sunt următoarele: 1. Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii; 2. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională; 3. Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și a unei mai bune adaptări la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic; 4. Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic; 5. Creșterea accesului pe piața muncii, pentru toți; 6. Antreprenoriat și economie socială; 7. Susținerea reformelor pe piața muncii, în acord cu dinamica pieței muncii; 8. Consolidarea participării populației la procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și mobilității pe piața muncii; 9. Asistență tehnică pentru facilitarea și eficientizarea managementului Programului¹⁵.

Conexiuni între nevoile de perfecționare a resurselor umane din Ministerul Apărării Naționale și oportunitățile oferite de POCU/ POEO

Pentru exemplificare, în continuare, vom face apel la elemente, aspecte și variabile specifice organizației de apartenență, Ministerul Fondurilor Europene, instituție cu rol, la nivel național, de gestionare a finanțărilor europene, care sunt puse la dispoziția României, în actuala perioadă de programare. Cu alte cuvinte, recomandăm focalizarea factorilor interesați din domeniul managementului integrat al resurselor de apărare

în direcția (re)considerării, ca variante, opțiuni și soluții auxiliare, a noilor surse de finanțare, fondurile europene, surse financiare suplimentare, menite să susțină dimensiunile economice și sociale ale apărării naționale, resurse care, accesate, pot contribui și susține, alături de sursele de finanțare clasice, succesul apărării naționale și, mai mult, care se pot transforma în căi, soluții optime de gestionare și reducere a principalelor riscuri și vulnerabilități la adresa securității naționale a României și cetățenilor acesteia.

Mai mult, în cadrul aceluiași coordonat propuse ca exemple, se conturează, totodată, și posibilitatea de a răspunde unei provocări majore pentru țara noastră, aceea de a concepe gestionarea extinsă a securității în termeni de proiect, de a propune acele activități care creează valoare și care reprezintă soluții de rezolvare a principalelor probleme, în special a celor de natură economică și socială, a constrângerilor bugetare, precum și a principalelor vulnerabilități ale țării noastre, accentul căzând pe elementele specifice absorbției de finanțări europene.

Așadar, primul palier și cel mai important, specific dimensiunii militare, dacă luăm în calcul faptul că potențează și poartă întreaga activitate din cadrul unei organizații, resursa umană (militari, civili, colaboratori, parteneri etc.), poate fi susținut de rezultatele cercetării noastre. În acest caz, proiectele contractabile de către instituțiile de învățământ militar (Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, Academia Tehnică Militară, precum și alte academii, licee și școli militare), în parteneriat cu alte instituții similare de învățământ, naționale sau comunitare, pot reprezenta, în sine, un sprijin financiar auxiliar consistent și investiții importante în resursele umane proprii (participarea la diferite cursuri de specializare, perfecționare, cursuri doctorale și postdoctorale; organizarea de vizite de studiu, mobilități interne și transnaționale, intrasectoriale sau intersectoriale, conferințe și seminare naționale și internaționale; organizarea de schimburi și abordarea integrată a bunelor practici; furnizarea de sprijin financiar – burse – pentru studenții instituțiilor de învățământ militar, inclusiv oferirea unor activități de tutorat și îndrumare a acestora; diversificarea formelor de pregătire, crearea și dezvoltarea de rețele, parteneriate și cooperare între universitățile și instituțiile militare și organizații civile, centre de cercetare la nivel regional, național și european etc.).

Cea de-a doua resursă a dimensiunii militare, care poate fi susținută de rezultatele cercetării noastre, este resursa materială. Pentru exemplificarea acestei concluzii, o să apelăm, din nou, la proiectele care vor putea fi depuse de instituțiile de învățământ militar în cadrul liniilor de finanțare ale POEO 2021-2027. Ca urmare a contractării unor astfel de proiecte, vor putea fi achiziționate o serie de materiale necesare asigurării îndeplinirii activităților, precum și materiale asociate funcționării și asigurării mentenanței echipamentelor (sunt considerate eligibile cheltuieli precum cele cu achiziția de mobilier, aparatură, birotică, echipamente de protecție a valorilor umane și materiale, cheltuieli efectuate cu arhivarea documentelor, cu plata utilităților etc.).

De asemenea, rezultatele prezentei cercetări pot influența și resursele financiare destinate apărării pe cele două paliere, planificarea bugetară și asigurarea cofinanțării proiectelor, pe de o parte, și generarea de noi resurse pentru apărare, pe de altă parte. Cu alte cuvinte, pentru a putea genera alte resurse, resurse suplimentare pentru apărarea națională, proiectele depuse trebuie, înainte de toate, să aibă susținerea financiară a applicantului, trebuie să-și asigure partea de cofinanțare stabilită și asumată prin semnarea contractului de finanțare. Mai mult, odată identificate, planificate și bugetate, resursele necesare aplicării proiectelor, categoriile de cheltuieli, precum cheltuielile cu salariile personalului implicat în implementarea proiectelor; cheltuielile de operare, mentenanță și suport; cheltuielile cu unele achiziții; cheltuielile de cercetare-dezvoltare; cheltuielile pentru infrastructură vor putea beneficia de surse de finanțare suplimentare, de un sprijin financiar demn de luat în considerare.

Concluzii

Această nouă abordare, specifică managementului integrat al resurselor de apărare, deschisă, multidimensională și proactivă, precum și tot acest complex de acțiuni aferente atât dimensiunii militare, cât și dimensiunilor nonmilitare ale apărării naționale, care pot fi desfășurate cu scopul de a asigura funcționalitatea normală și eficiența a colectivităților umane organizate, concură cu succes, ca resurse strategice, alături de celelalte dimensiuni și variabile derivate ale managementului integrat al resurselor de apărare, la maximizarea securității naționale.

NOTE:

1 [Președinția României], *Strategia Națională de Apărare – pentru o Românie care garantează securitatea și prosperitatea generațiilor viitoare (SNAp 2010-2015)*, București, 2010.

2 [Administrația Prezidențială], *Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2015 - 2019 – O Românie puternică în Europa și în lume (SNAp 2015-2019)*, București, 2015.

3 [Administrația Prezidențială], *Strategia Națională de Apărare a țării pentru perioada 2020 - 2024 – „Împreună, pentru o Românie sigură și prosperă într-o lume marcată de noi provocări” (SNAp 2020-2024)*, București, 2020, Monitorul Oficial, Partea I, nr. 574, din 1 iulie 2020.

4 *Ibidem*, pp. 30-38.

5 *Ibidem*, pp. 38-40.

6 Călin Emilian Hințea, Călin Ghiolțan, *Management public I*, Editura Gewalt, Cluj-Napoca, 2000, p. 8.

7 *** *Hotărârea nr. 936, din 5 noiembrie 2020, pentru aprobarea cadrului general necesar în vederea implicării autorităților și instituțiilor din România în procesul de programare și negociere a fondurilor externe nerambursabile aferente perioadei de programare 2021-2027 și a cadrului instituțional de coordonare, gestionare și control al acestor fonduri*, art. 2, lit. g.

8 *** *Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)*, versiunea 1, octombrie 2020, p. 118.

9 <https://mfe.gov.ro/consultari-publice-pentru-perioada-2021-2027-programele-operationale-regionale-por-si-programului-operational-educatie-si-ocupare-poeo/>, accesat la 15.01.2021.

10 *Ibidem*.

11 *Ibidem*.

12 *Ibidem*.

13 <https://www.finantare.ro/consultare-publica-programul-operational-educatie-si-ocupare-poeo.html>, accesat la 15.01.2021.

14 *Ibidem*.

15 *** *Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)*, versiunea 1, octombrie 2020.

BIBLIOGRAFIE

*** *Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020*.

*** *Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) 2021-2027*, versiunea 1, octombrie 2020.

*** *Hotărârea nr. 936, din 5 noiembrie 2020, pentru aprobarea cadrului general necesar în vederea implicării autorităților și instituțiilor din România în procesul de programare și negociere a fondurilor externe nerambursabile aferente perioadei de programare 2021-2027 și a cadrului instituțional de coordonare, gestionare și control al acestor fonduri*.

[Administrația Prezidențială], *Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2015 - 2019 – O Românie puternică în Europa și în lume (SNAp 2015-2019)*, București, 2015.

[Administrația Prezidențială], *Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2020 - 2024 – „Împreună, pentru o Românie sigură și prosperă într-o lume marcată de noi provocări” (SNAp 2020-2024)*, București, 2020, Monitorul Oficial, Partea I, nr. 574, din 1 iulie 2020.

[Președinția României], *Strategia Națională de Apărare – pentru o Românie care garantează securitatea și prosperitatea generațiilor viitoare (SNAp 2010-2015)*, București, 2010.

Hințea Călin Emilian, Ghiolțan Călin, *Management public I*, Editura Gewalt, Cluj-Napoca, 2000.

<https://www.finantare.ro/consultare-publica-programul-operational-educatie-si-ocupare-poeo.html>

<https://mfe.gov.ro/consultari-publice-pentru-perioada-2021-2027-programele-operationale-regionale-por-si-programului-operational-educatie-si-ocupare-poeo/>